

ŠPETER Ob 40. obletnici dvojezične šole

Neprecenljivo poslanstvo špeterske šole

Torek, 15. oktobra, je bil za dvojezično šolo Pavla Petričiča v Špetru in pravzaprav za celotno skupnost v Benečiji oz. na Videmskem poseben dan. V sklopu pobud za obeležitev pomembnega jubileja – 40. obletnice špeterske šole –, ki so se pričele v začetku oktobra z odprtjem razstave, posvečene Pavlu Petričiču, je na obisk prišla predsednica Republike Slovenije Nataša Pirc Musar. Pred šolskim poslopjem je bilo slišati številne glasove predstavnikov civilne družbe, politikov, učiteljev, ravnateljev in

Foto damj@n

Foto MC

Foto MC

žuborenje otrok, ki obiskujejo dvojezično šolo in ki so nestrpno, z radovednostjo in tudi z nekolikšno napetostjo pričakovali prihod visoke gostje. Otroci so jo sprejeli z barvitimi risbami, pesmijo in glasbo. Pripravili so 100 metrov dolg z risbami porisan trak, na katerem so bili likovno izraženi motivi iz vsakdanjega življenja, občutki otrok, lokalne posebnosti, zgodovina šole itd. Ob ogledu šolskih prostorov pa so otroci predsednici tudi prebrali krajše odlomke o zgodovini dvojezične šole in liku Pavla Petričiča. Ob kulturnem programu, ki so ga s pesmijo in recitacijami v slovenščini, italijanščini in domačem narečju sooblikovali otroci, je občinstvo pozdravil ravnatelj Davide Clodig. Med gosti na slovesnosti so bili župan Špetra Cesare Pinatto, deželni odbornik Pierpaolo Roberti, senatorka Tatjana Rojc, deželni svetnik SSK Marko Pisani, predsednik SSO Walter Bandelj, predsednica SKGZ Ksenija Dobrila, sekretarka na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Vesna Humar, veleposlanik RS v Rimu Matjaž Longar, generalni konzul RS v Trstu Gregor Šuc, vodja Urada za slovenske šole Igor Giacomini, nekdanja ravnateljica špeterske šole Živa Gruden in ravnateljica Sonja Klanjšček. "Dva jezika sta boljša od enega samega, dve kulturi boljši

Foto damj@n

od ene same," je poudaril Clodig in dejal, da je to vodilo ustanoviteljev dvojezične šole danes še vedno zelo aktualno. Tukaj se razvijajo odprta mišljenja, otroci so navajeni sprejeti drugega in se prilagoditi novim časom, je še povedal ter se zahvalil predsednici in drugim gostom za prisotnost. Prisotne sta pozdravila še župan Cesare Pinatto in odbornik Pierpaolo Roberti. Slednji je poudaril dolgo pot Dežele FJK, ki nas je tudi prek kočljivih trenutkov pripeljala "sem, kjer smo danes". Po njegovem mnenju smo z majhnimi koraki dosegli marsikaj, saj štirje uradni jeziki živih skupnosti sooblikujejo življenje naše dežele. S plodnim sodelovanjem med Deželo FJK in Republiko Slovenijo pa smo poleg prijateljstva, miru in sodelovanja dosegli tudi svetlejšo in plodnejšo prihodnost za vse naše skupnosti, je dejal. Predsednica Nataša Pirc Musar se je zahvalila za

prisrčen in topel sprejem. V svojem nagovoru je poudarila moč kakovostnega izobraževanja, ki mora biti dostopno za vsakega otroka in je osrednji stebel napredka vsake skupnosti. Boljša izobrazba pomeni višjo produktivnost, vendar ni le sredstvo za gospodarski dosežek, ampak temelj za širšo družbeno zavest in odgovornost, saj oblikuje posameznikove vrednote in pogled na svet ter razvija sposobnost kritičnega razmišljanja, je mnenja Nataša Pirc Musar. Pozvala je učitelje in vzgojitelje, naj se na pravi način odzivajo na izzive današnjega časa, naj nove vsebine predstavijo na zanimiv način in spodbujajo kritično mišljenje. Čestitala jim je za pedagoško delo in trajnostno prizadevanje za ohranjanje slovenskega jezika in beneškega narečja. Ob koncu je predsednica poudarila, kako nas je zgodovina naučila, da je z njo treba živeti, s takšno, kot je

bila, zamere pa je treba pustiti za seboj zaradi mladih, ki nas gledajo in poslušajo ter vidijo, kako se lahko pogovarjamo, sodelujemo v spoštovanju večjezičnosti, je sklenila. Predsednico so otroci zasuli z risbami, ona pa jim je poklonila veliko košaro z dobrotami in pravljicami o mačku Muriju. Posebno priznanje Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu za poslanstvo, ki ga opravlja šola, je v roke ravnatelja Clodiga izročila sekretarka Vesna Humar. Obisk predsednice v Benečiji je bil tudi delovne narave, saj se je ta v zgodnjem popoldnevu srečala z župani 18 občin na Videmskem, kjer so v veljavi določila zaščitnega zakona. Predsednica se je na sedežu Občine Špeter najprej sestala z deželnim odbornikom za lokalno samoupravo in manjšinske jezike Pierpaolom Robertijem in nato še z župani. Ti so ji orisali težave na območju, povezane

Nataša Pirc Musar

Davide Clodig

predvsem z gospodarstvom in demografskim padcem, nekateri od teh pa izpostavili tudi skrb za ohranitev slovenskega jezika, kulture ter lokalne dediščine. Z župani so se pogovorili, kako lahko sodelovanje med Benečijo in Slovenijo še nadgradijo. Župani so poudarili, da so se časi vidno spremenili in da se večjezičnost danes razume kot bogastvo. Po sestanku smo slišali, da so nekateri župani s predsednico delili tudi osebne izkušnje in občutja iz dvojezične družine, ki so jo ustvarili – kako v njih v evropskem duhu prevladajo spoštovanje in vsakdanja uporaba ter pomen obeh jezikov, ponekod treh (tudi furlanščine). Podžupan Občine Dreka Miha Coren pa je izpostavil predvsem, da izguba narečja in slovenske govornice pomeni izgubo skupnosti in kako so pri tem pomembni čezmejno sodelovanje in seveda tesna povezava ter razvijanje skupnih gospodarskih in turističnih strategij med Benečijo in Posočjem. Manj prijetno in spravno

je bilo razmišljanje župana Barda Maura Pinose, ki je predsednici ponovil svoje sicer že znano stališče, da je v njegovi občini prisotna domača govorica, ne pa slovenski jezik. Predsednica Nataša Pirc Musar si je nato ogledala bližnji Slovenski multimedijški center (SMO) in se zaustavila na pogovoru s predstavniki slovenskih društev in organizacij, ki delujejo na Videmskem. Stanje, težave, odprta vprašanja, a tudi prihodnje izzive in rešitve so ji predstavili Giorgio Banchig (Inštitut za slovensko kulturo), Anna Wedam (SSO), Antonio Banchig (SKGZ), Jole Namor (KD Ivan Trinko), Sandro Quaglia (koordinatorski projekt za promocijo Benečije), Luisa Cher (Center za kulturne raziskave Bardo), Katja Canalaz in Stefano Coren (mladi kulturni delavci), Anita Bergnach (Dom), Franc Fabec (Kmečka zveza), Rudi Bartaloth (Planika) in Manuel Figheli (Glasbena matica).